

Camerabewaking Steenarend met educatief karakter

Hero Moorlag

In 2002 hebben twee gebeurtenissen in de Vel'ká Fatra (Grote Fatra) in Slowakije geleid tot betere bescherming van het natuurgebied en de daarin levende dieren. In maart werd de caravan met monitor voor de bewaking van een steenarendnest in het L'ubochňanská dolina geplaatst. Op het nest kwam een camera gevoed door zonnecellen. Op 17 mei opende de Slowaakse minister van milieu feestelijk het Nationaal Park Grote Fatra in het dorp Blatnica aan de westvoet van het berggebied.

Het project Bescherming Steenarend Grote Fatra van Werkgroep Natuur en Milieu van de Stichting Stedenband Hoogeveen-Martin lijkt om meerdere redenen te zijn afgesloten. In de eerste plaats heeft de eerder gemelde diefstal van een steenarendei door een Tsjechische stroper enorme invloed gehad. Het verhaal van het op heterdaad betrappen van de man verscheen in alle Slowaakse dagbladen, in diverse natuurmagazines en op de radio, en kwam tot drie keer toe op de televisie. Ook van de veroordeling door de rechter in Zilina werd eind 2000 uitgebreid verslag gedaan. De zware straf van bijna een jaar hechtenis maakte diepe indruk, zowel in Slowakije als in Tsjechië. In 1999 was de wetgeving op dit punt al aangescherpt. De minister van milieu onderkende het probleem van stroperij. In dat jaar kwam ook de mogelijkheid een genetische vingerafdruk van steenarendjongen te maken. Vandaar de latere diefstal van eieren in heel Slowakije.

Dan de oprichting van Nationaal Park Vel'ká Fatra, een lang gekoesterde wens van de beheerders. Tientallen jaren heeft het 60.000 ha metende gebied de status van Beschermde Landschap gehad. De zeven medewerkers (NB: op 60.000 ha) krijgen, nu de Grote Fatra een Nationaal Park is, niet alleen een hoger salaris, maar ook stelt de minister meer geld beschikbaar voor het beheer, waaronder de bescherming van grote roofvogels. Samen met Bruine Beer, Wolf, Vos en Lynx staat met name de Steenarend aan het einde van de voedselketen in de beide Fatra's en Tatra's. Wellicht wordt de oorspronkelijke natuur nu beter beschermd door de status van Nationaal Park.

Educatie

Begin november 2001 bracht de Werkgroep Natuur en Milieu 16.000 gulden, waaronder een bijdrage van Milieucontact Oost-Europa, naar Slowakije. De beheerders kochten hiervoor: een caravan met volledige inrichting, een monitor, video-apparatuur, een camera en zonnecellen. Deze middelen voor de bewaking van één steenarendnest werden maart 2002 in een zijdal van het L'ubochňanská dolina, het langste dal (32 km) van Slowakije, geïnstalleerd. De mensen in het dorp L'ubochňa en de houtvesters in het dal werden op de hoogte gebracht. De laatsten werkten mee door elke dag na 16.00 uur en in de weekends het zijdal met een slagboom af te sluiten en een oogje in het zeil te houden. Er was dan wel dag en nacht iemand in de caravan, maar men wilde toch letten op de mensen die het dal bezochten. In de eerste plaats mochten de dorpsbewoners en schoolklassen op de monitor de verrichtingen van het steenarendpaar volgen.

De aan ons toegestuurde video laat het broeden en het voeren van het ene jong zien tot het stadium van takkeling. In de zomer konden vakantiegangers van deze educatieve attractie gebruik maken. Een omslag voor boswachter Metod Macek, die niet gewend is om het publiek over 'zijn' steenarenden te vertellen. Inmiddels zijn hij en de andere medewerkers ook enthousiast over die mogelijkheid.

De werkgroep acht het project geslaagd en min of meer afgerond. In de zomer van 2003 bekijken Jan de Vries en ik wat eventueel nog kan worden gedaan. Slechts één van de andere zes steenarendnesten werd permanent bewaakt in 2002. We vroegen welk nest, maar daarover werd zelfs naar ons geen mededeling gedaan. Metod vertelde alleen dat het steenarendpaar van dit nest de laatste jaren geen jongen had voortgebracht. Hij vermoedde hier stropen. In 2002 bracht het paar, dankzij bewaking, een jong groot. De andere nesten werden eens per week gecontroleerd. Het lijkt voorlopig rustig aan het stropersfront in Slowakije. Bewaking blijft echter noodzakelijk. De bewaking nieuwe stijl, met caravan en monitor, blijkt zowel wetenschappelijk als educatief een succes.

Adres: De Aak 108, 7908 EK Hoogeveen.

Jan de Vries, Metod Macek en Ginger Molitor observeren bij de caravan het camerabewaakte steenarendnest in het L'ubochnianská dolina (Hero Moorlag). 4 Golden Eagle nest in Slovakia being observed from the sentinel's post.